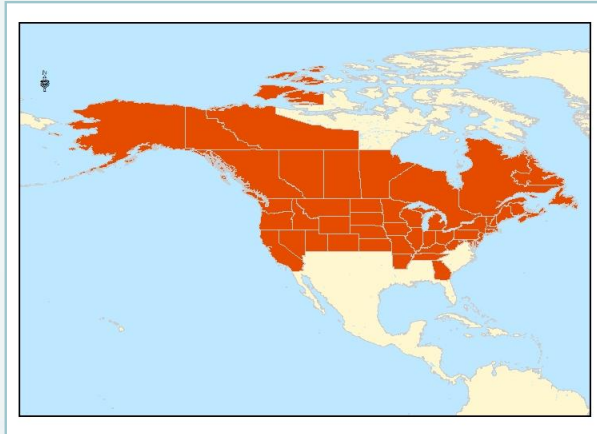

Amerikansk bjørkepraktbille

Agrilus anxius

Amerikansk bjørkepraktbille hører naturlig hjemme i Nord-Amerika, hvor den har gjort stor skade på plantet og viltvoksende bjørk. Studier viser at norsk bjørk har dårlig forsvar mot billen og en eventuell spredning til Norge kan derfor føre til omfattende skogdød.

Status
Dørstokkart: Risikovurdering 2012: Høy risiko (HI)

faktaark

Kjennetegn

Amerikansk bjørkepraktbille tilhører greinpraktbillene og har metallisk bronseaktig farge. Billen har en avlang kroppsform og blir 7-12 mm lang. Kroppsform og larve likner asiatiske askepraktbille (*A. planipennis*). Hodet er ganske flatt og de nyreformede øynene dekker det meste av siden på hodet. Larvene er hvite eller kremfargede, kroppen er avflatet og hode er ofte trukket inn i den vide framkroppen (pronotum) slik at kun kjevener er synlige. Larvene blir 8-20 mm lange. Voksne biller lager distinkte D-formede utgangshull i barken og larvene etterlater seg sponfylte kanaler i veden. Vi har flere hjemmehørende arter av greinpraktbiller og sikker artsbestemmelse må gjøres av ekspert.

Utbredelse
USA og Canada.

Biologi

Amerikansk bjørkepraktbille lever på bjørk (*Betula* spp.). Hunnen legger opp til 75 egg under løs bark eller i sprekker i barken og larvene borer seg inn i veden. Arten har fire larvestadier som spiser på veden. Billen overvintrer som larve og utviklingen til voksen tar ett til to år avhengig av klima og tilstand til treet den befinner seg i. Voksne biller lever kun noen få uker og spiser på blader til ulike løvtrær som bjørk og trær i pile- og vierfamilien (Salicaceae), men det er i hovedsak larvene som gjør betydelig skade på trær. Voksne biller er gode flyvere.

Billen kan angripe alle naturlige og introduserte bjørkearter i Nord-Amerika. Ulike bjørkearter kan ha ulik grad av forsvar og vanligvis angripes trær som er syke

eller har nedsatt forsvar pga. stress (utsatt for tørke, urbant miljø, brann etc.). Eksperimenter har vist at europeisk bjørk derimot har dårlig forsvar og billen kan trolig også etablere seg i friske trær. Studier fra USA tyder på at europeisk bjørk har stor sannsynlighet for å dø etter et par år med billeangrep fordi larvene ødelegger for vann- og næringstransport i treet.

Bestandsstatus

Amerikansk bjørkepraktbille er vanlig i USA og Canada både i skog og i urbane miljø og parkanlegg hvor bjørk er tilstede. Arten har trolig blitt spredd sørover og vestover ved hjelp av planting av prydrør i parker og hageanlegg. Bjørk er Norges viktigste løvtre og billen er i stand til å angripe de to vanligste artene våre: vanlig bjørk (*B. pubescens*) og hengebjørk (*B. pendula*). EPPO frykter at et utbrudd i Europa vil kunne få liknende konsekvenser som spredning av asiatiske askepraktbille (*Agrilus planipennis*) til USA og Canada har hatt, hvor billen har drept millioner av trær på få år. Norsk institutt for skog og landskap fant i en studie spor etter larver som kan stamme fra amerikansk bjørkepraktbille i flis importert fra Nord-

Amerikansk bjørkepraktbille er i stand til å angripe vanlig bjørk og hengebjørk (bildet).

Amerika. Import av flis og bjørkeprodukt utgjør den største faren for spredning til Europa, og hvis arten først etableres er den vanskelig å bekjempe. Siden billen endrer sitt miljø (dreper bjørk) kan den påvirke andre arter over tid. Et hvert funn av amerikansk bjørkepraktbille må rapporteres til landbruksmyndighetene.

Referanser

Katovich, S.A., Munson, A.S., Ball, J. og McCullough, D. Forest Insect and Disease Leaflet 111: *Agrilus anxius*. U.S. Department of Agriculture Forest Service [Internett, nedlastet 23. april 2012] <http://www.na.fs.fed.us/spfo/pubs/fids/bbb/bbb.htm>

Mattilsynet 2011. Flisimport fra Nord-Amerika kan øke risikoen for innførsel av alvorlige skogskadegjørere [Internett, nedlastet 23. april 2012]
http://www.mattilsynet.no/aktuelt/nyhetsarkiv/planter/flisimport_fra_nord_amerika_kan__ke_risikoen_for_innf_rsel_av_alvorlige_skogskadegj_rere_86898

OEPP/EPPO 2011. EPPO data sheets on pests recommended for regulation; *Agrilus anxius*. Bulletin OEPP/EPPO Bulletin 41, 409-413

Oldertrøen, J.O. 2011. Farlige blindpassasjerer. Forskning.no [Internett, nedlastet 23. april 2012]
<http://www.forskning.no/artikler/2011/januar/277593>